

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. N° 310.

Anden Session.

81de Møde.

Lørdagen den 1ste Februar.

(Fortsat.)

Wegener (fortsat): Der er en stor Mangel paa Almueskolelærere, selv med de Kundskaber, som de nu have, og den første Betingelse for, at der kan virkes mere for Almueskolevæsenet, vilde være flere og dygtige Lærere, men disse uddannes og staffles ikke i en ganske kort Tid; og, dersom jeg forstod den høitagtede Cultusministers Udtalelse, dersom det skulde være hans Mening, at et forbedret eller høiere Almueskolevæsen kun skulde have sin egentlige Understøttelse af Communerne og ikke skulde kunne vente nogen anden Understøttelse, saa vil man vist ogsaa fra denne Side møde sine store Vanskeligheder, uagtet jeg fuldkommen indrømmer, at Communerne i denne Henseende maae og bør og vistnok ogsaa gjerne ville gjøre endel Mere, end der hidtil er gjort; men vente betydelig Hjælp af Communerne selv til høiere Underviisningsanstalter, tør man, kan man virkelig ikke, hvor stor end ogsaa Trangen er til disse. Man kan ei benægte Tølelsen af en saadan Trang overalt i Landdistricterne i alle Provindserne, om man ogsaa undertiden forsøger derpaa; den viser sig tydeligt saavel deraf, at ikke mindre end 13 af Bondestanden her i Thinget have underskrevet nærværende Forslag, som af de Dplysninger, som det ærede Medlem fra Ringkjøbing Amts 1ste District (Scholer) har givet om saadanne allerede tilstedeværende Skoler eller Begyndelsen i alt Fald til dem, og som jeg endnu kunde formere med flere Exempler og Beviser. Overalt saavel i Jylland som paa Verne er gjort Begyndelsen til at oprette saadanne Skoler; men overalt har man følt Manglen af et lidet stadigt Tilskud udenfor de Bidragdendes, for

at holde Skolen i stadig Gang. Grunden herill skal jeg ikke gaae ind paa; den vilde føre forvidt.

Det er ganske vist, at denne Sag om Bondebevistoler, eller hvad man nu vil kalde dem, som den ærede Rigsdagsmand for Aalborg 5te District (S. A. Hansen) udtrykte sig, er „svævende“; den kan ikke andet end være svævende; thi alt det, der skal gjøres med Skoleunderviisningen overhovedet og navnlig med Almueskoleunderviisningen, er for Dieblittet saa svævende, som det kan være. Overveier man, hvad man hører og læser herom, saa vil man finde, at der er de meest forskellige Meninger derom, der er næsten ikke to Menneker, som angaaende denne Sag have den samme Mening, og jeg mener altsaa, at Forholdene ikke kunne være andet end svævende, men jeg mener ogsaa, at det er godt, at der her er gjort en Begyndelse til at klare en svævende Sag og gjøre den fastere og bestemttere; det er godt, at den svæver; fordi det da uden Skade kan vise sig praktisk, om denne Maade at gaae frem paa, som vi ved vort Forslag tilfugte, virkelig har Noget at betyde, om det er den rigtige Maade, den rigtige Theorie, om den har Rod i Folket og kan udvikle sig af sig selv, om Bondestanden kan føle sig tilfredsstillet deraf, eller om man skulde gaae frem paa en anden Maade. Der er 3 forskjellige Bete, man kan gaae, enten ved reent at omregulere Almueskolerne paa Landet, eller ved at henwise hele det høiere og fuldkomnere, dog ikke lærde, Underviisningsvæsen til Realskolerne i Kjøbstæderne, eller ved, som her er foreslaaet, at oprette høiere Underviisningsanstalter paa Landet. Jeg vil ingenlunde sige, at denne sidste Fremgangsmaade er den bedste, det kan godt være, at den ikke er det. Selv tør jeg ikke endnu have nogen aldeles afgjort Mening